

بسم الله الرحمن الرحيم

سلام

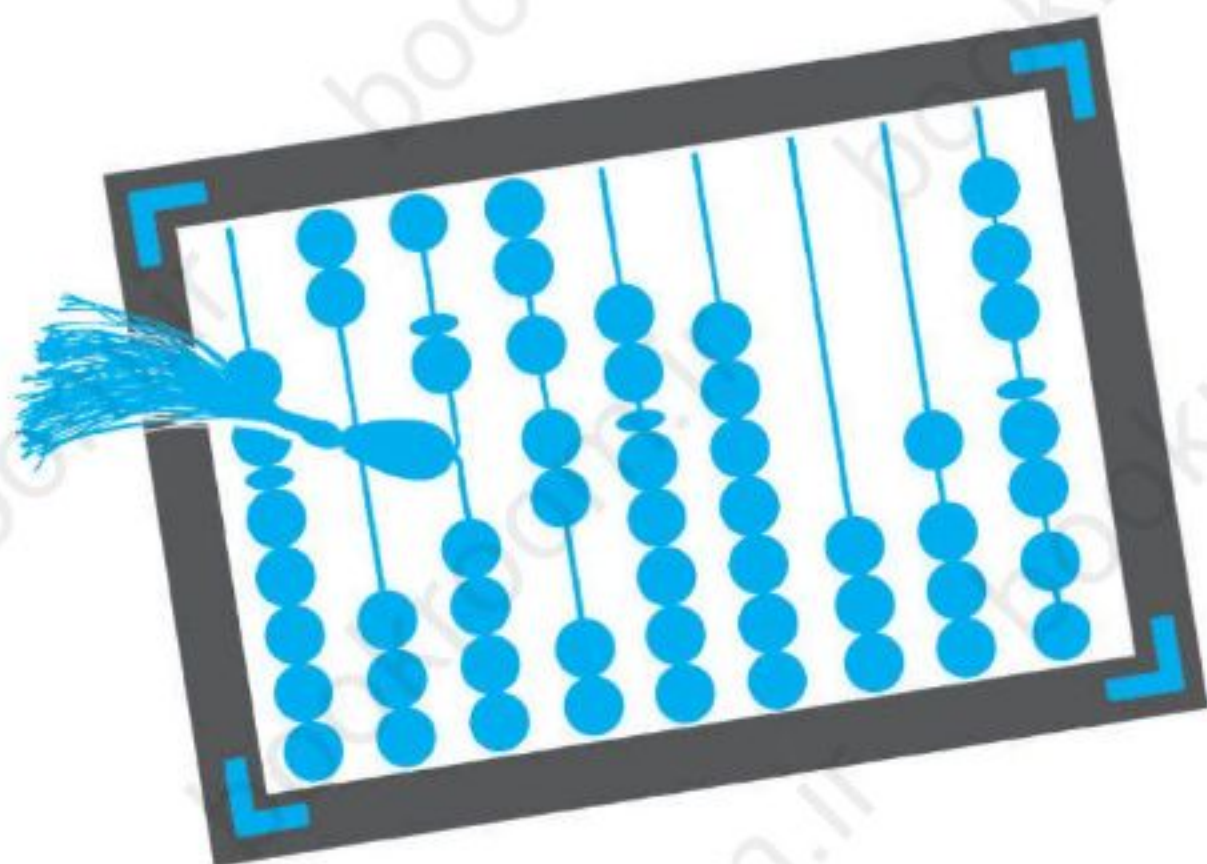
غیر الزامی

کتاب ارزشمندترین هدیه ای است
که می توان به نسل بلندتان پیوست کرد.

با تقدیم احترام
رضا

بازار خوبان

مہارت های کسب و کار اسلامی

عبدالرسول احمدیان، مهرداد آقاشریفیان

فهرست

مقدمه	۱۲
فصل اول: بازار اسلامی، بازار خوبان	۱۷
۱. ویژگی‌های بازار اسلامی چیست؟	۱۹
۲. اصول حرفه‌ای کسب و کار در بازار اسلامی چیست؟	۲۴
اصل اول: جهت‌گیری توحیدی در کسب و کار	۲۵
اصل دوم: نقش ذکر و یاد خدا در بازار	۲۵
اصل سوم: پیروی از پیشوایان توحیدی	۲۶
اصل چهارم: اخلاق‌گرایی در کسب و کار	۲۶
اصل پنجم: کمک به فقرا و نیازمندان	۲۷
اصل ششم: شغل، مسیر سلوک و جوانمردی	۲۸
اصل هفتم: اصل سودمندی اجتماعی	۲۸
اصل هشتم: پایداری حرفه و سرمایه‌گذاری روی نخبگان	۲۸
۳. چه کنیم به معیارهای بازار اسلامی نزدیک‌تر شویم؟	۲۹
فصل دوم: نگاهی متفاوت به اقتصاد	۳۷
۱. رزق چیست؟ چه عواملی باعث افزایش روزی و برکت در مال می‌شود؟	۳۹
۲. شکر چیست؟ چگونه تشکر از خدا باعث گشایش و گسترش رزق می‌شود؟	۴۶
۳. در فرهنگ اسلامی عقل معاش چه جایگاهی دارد؟	۴۹
۴. اهمیت کسب و کار در اسلام چیست؟ سهم کار و تلاش در گشایش اقتصادی؟	۵۳

فصل سوم: بازار اخلاق مدار	۶۳
۱. بازاریان چه نکاتی را باید در بازار رعایت کنند؟	۶۵
۲. آنچه بازاریان باید از آن دوری کنند؟	۶۷
فصل چهارم: خرید و فروش در بازار	۸۱
۱. چگونه با دیگران خرید و فروش کنیم؟	۸۳
۲. نرخ سود حلال چیست؟ چگونه کالا را قیمت گذاری کنیم؟	۹۲
۳. درباره خرید، فروش و اقسام آن چه می دانید؟	۱۰۳
۴. چگونه به روش نسیه، خرید و فروش کنیم؟	۱۰۷
۵. چگونه کالایی پیش خرید یا پیش فروش می شود؟	۱۱۰
۶. چگونه می توانیم خرید و فروش را فسخ کنیم؟	۱۱۵
فصل پنجم: پیمان های اقتصادی در بازار اسلامی	۱۲۳
۱. چگونه سرمایه گذاری کنیم؟	۱۲۵
۲. چگونه مال خود را اجاره دهیم؟	۱۳۱
۳. سرقفلی چیست؟ چگونه می توان سرقفلی را به دیگران منتقل کرد؟	۱۳۸
۴. جُعالة چیست و در بازار چه کاربردی دارد؟	۱۴۰
۵. مصالحه چیست؟ چگونه از قرارداد صلح استفاده کنیم؟	۱۴۳
۶. چگونه امانت بگیریم و امانت بگذاریم؟	۱۴۵
۷. چگونه با دیگران مشارکت کنیم؟	۱۵۱
۸. چگونه دیگران را به کار بگماریم؟	۱۵۶
۹. چگونه در آتشی ربا گرفتار نشویم؟	۱۶۱
فصل ششم: بازار در پرتو قوانین و مقررات کاربردی	۱۷۳
۱. چگونه از چک و سفته استفاده کنیم؟	۱۷۵
۲. مهم ترین قوانین کار و کارگر چیست؟	۱۸۷
۳. در تنظیم قراردادها چه نکاتی را باید مدنظر قرار دهیم؟	۱۹۰
فصل هفتم: بازار ایرانی، بازار الهی	۲۰۱
۱. چرا کالای ایرانی بخریم؟	۲۰۳
۲. احکام خمس چیست؟ چگونه خمس سرمایه محاسبه می شود؟	۲۱۵
فصل هشتم: مهارت های کسب و کار	۲۲۳
۱. چگونه با مشتریان ارتباط برقرار کنیم؟	۲۲۵
۲. برای تبلیغات و بازاریابی از چه روش هایی استفاده کنیم؟	۲۳۴
منابع	۲۴۴
واژه نامه	۲۴۶

مقدمه

سلام دوستان فرهیخته

تا کنون از خود پرسیده‌اید:

چه عواملی روزی را افزایش داده و به مال برکت می‌دهد؟

چگونه سرمایه‌گذاری کنیم؟

چگونه می‌توانیم خرید و فروش را فسخ کنیم؟

چگونه از چک و سفته استفاده کنیم؟

قوانین مهم کار و کارگر چیست؟

چگونه به آتش ربا گرفتار نشویم؟

برای تبلیغات و بازاریابی، از چه روش‌هایی استفاده کنیم؟

بیاییم با هم پاسخ این سؤال‌ها و ده‌ها سؤال دیگر درباره احکام و اخلاق

کسب و کار را در کتاب بازار خوبان مطالعه کنیم.

در آغاز، به عنوان مقدمه، چند مطلب را بیان می‌کنیم.

سبک زندگی به مفهوم شیوه و نحوه حیات و راه‌ورسم زندگی کردن شخص

یا جامعه است. رفتارهای ما در خانواده و جامعه، اعم از مدرسه، دانشگاه و

محل کسب و کار شکل می‌گیرد.

دین، راهنمای اندیشه، اخلاق و رفتار ما است. کار و تلاش اقتصادی، بخشی از زندگی بشری است.

اسلام، کار و کسب مقدس را دانسته است. رسول اکرم ﷺ می‌فرماید:

کسی که برای تأمین نیازهای خانواده‌اش تلاش می‌کند، مانند شخصی است که در راه خدا جهاد می‌کند.^۱

دانش فقه یکی از بسترهای اصلی شکل‌گیری سبک زندگی مؤمنان است. فقه درباره رفتارهای اختیاری انسان است و همین رفتارها و انجام کارهای روزانه، بخشی از سبک زندگی ما را تشکیل می‌دهند.

وجه مشترک همه مباحث فقهی این است که هدف معینی را دنبال می‌کنند و آن هدف معین، شکل دادن به رفتار مکلفان بر اساس احکام شرعی است. مقصود از تدوین دانش فقه، ایجاد آگاهی‌های لازم برای داشتن «زندگی با ایمان» است.

با پیشرفت جامعه‌های انسانی، هزاران شغل و حرفه پدید آمده است. شناخت مشاغل حلال و حرام، در زندگی اسلامی ضروری است. مشاغل مختلف، صدها حکم واجب و مستحب و شرایط حقوقی و اخلاقی دارند که دانستن و عمل به آن‌ها بر سلامت روابط اجتماعی و تکامل اخلاقی و معنوی انسان مؤثر است.

در کسب و کار، صدها عمل حرام و مکروه مطرح است که وجود آن‌ها، فضای زندگی فردی و اجتماعی را آلوده می‌سازد و ابهام در تشخیص حلال از حرام، دلهره و تردید می‌آفریند.

دین اسلام در انتخاب مشاغل و بایدها و نبایدها در قلمرو تولید، توزیع،

۱. «الکاذب علی عیبه کالمجاهد فی سبیل الله». شیخ کلینی، اصول کافی، ج ۹، ص ۵۶۶.

مصرف و مدیریت اقتصادی نیز راهنمایی‌های زیادی کرده است.

امام علی علیه السلام به فعالان اقتصادی این‌گونه هشدار می‌دهند:

ای گروه تاجران! ابتدا احکام را یاد بگیرید، سپس تجارت کنید!
ابتدا احکام را یاد بگیرید، سپس تجارت کنید! ابتدا احکام را یاد
بگیرید، سپس تجارت کنید! به خدا قسم که ربا بین این امت،
ناپیدا تر از حرکت مورچه روی تخته سنگ است. سوگند هایتان را با
راستی درهم آمیزید. تاجر فاجر است و فاجر در آتش است، مگر
تاجری که حق بگیرد و حق بپردازد.^۱

بنابراین آشنایی با احکام ویژه کسب و کار برای بازاریان و صاحبان حرفه،
ضروری است.

روش این کتاب

مبنا و روش کتاب پیشی رو بر اساس پرسش و پاسخ تدوین شده است تا
بتواند پرسش‌های واقعی و محسوس ترفقه‌ی و حقوقی مشاغل و مکاسب
را پاسخ گوید.

مطالعه احکام ویژه هر شغلی، به کتاب و حتی کلاس درس مجزایی نیاز
دارد؛ ولی در این کتاب سعی شده است به مباحث بازار و بازاریان با نگاهی
فراگیرنگریسته شود تا بیشتر اصناف بتوانند از آن بهره ببرند.

ویژگی روش پرسش و پاسخ این است که خواننده، هر صفحه از کتاب را
بگشاید و مطالب همان بخش را مطالعه کند، مطلب جدید و آموزنده‌ای را
می‌یابد و فهم آن مسئله، وابسته به خواندن صفحات قبل نیست.

سعی شده است اصطلاح‌های تخصصی فقه کمتر استفاده شود یا همراه

۱. یا معسر التجار الفقه ثم المشجر الفقه ثم المشجر و الله لأربا فی هذه الأمة أخفی من دیب النمل
علی اصفا، شوبوا ایمانکم بالصدقی. لتاجر فاجر و الفاجر فی النار. إلا من أخذ الحق و أعطی الحق. هـ شیخ حر
عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۳۸۱.

با توضیح باشد؛ اما در برخی مطالب چاره‌ای جز به‌کاربردن اصطلاح‌های تخصصی این دانش نبود. برای فهم بهتر این اصطلاح‌ها، افزون بر استفاده از اصطلاح‌نامه پایان کتاب، باید از اهل فن و کارشناسان دینی و روحانیان متخصص و کتاب‌های دیگر، کمک گرفته شود.

مبنای استفاده‌شده در احکام و مسائل شرعی، رساله مراجع تقلید معاصر از جمله امام خمینی رحمته‌الله و رهبر معظم انقلاب مدظله‌العالی است. در فتوای‌های اختلافی، نظر مشهور و بیشتر آن بزرگواران را، با رعایت احتیاط آورده‌ایم و اختلاف‌های مهم را در پاورقی یا متن توضیح داده‌ایم. در برخی نقل قول‌ها نیز برای روان‌شدن مطالب و فهم اصطلاحات تخصصی، عبارت‌پردازی کرده‌ایم.

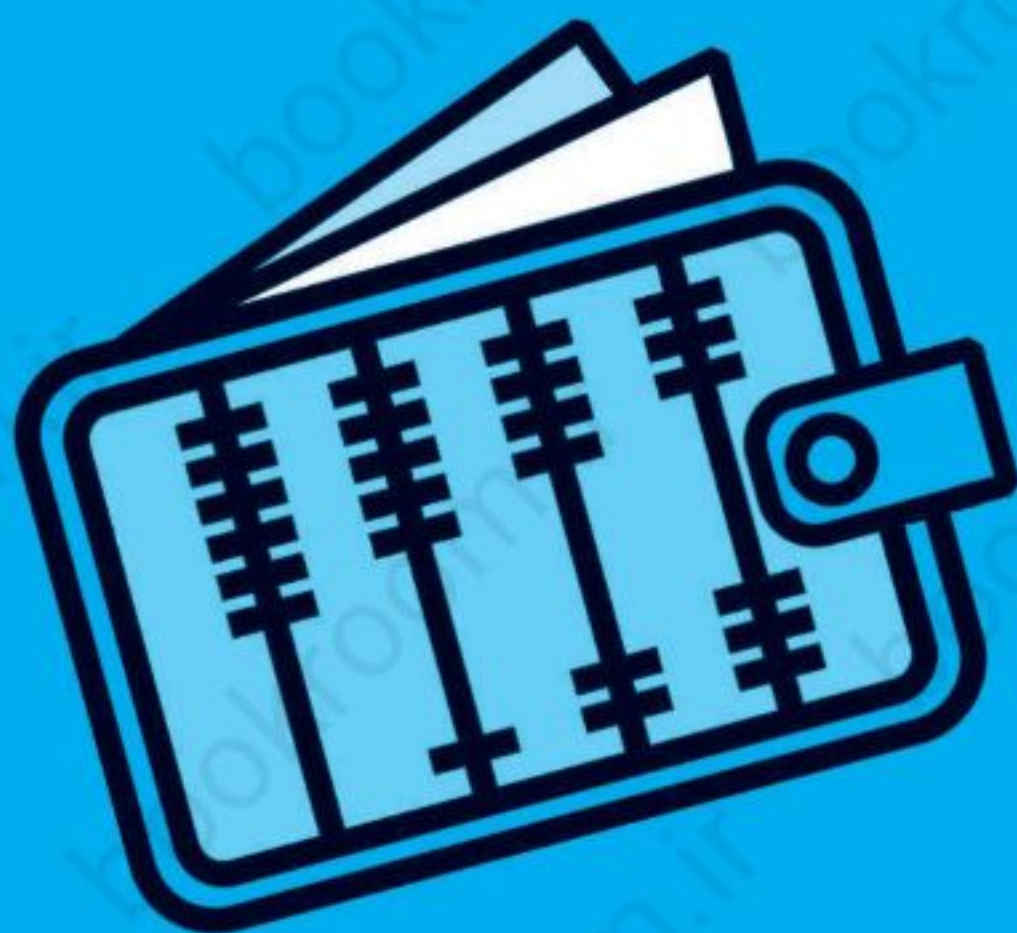
با توجه به اینکه هیچ نوشته بشری، غیر از میراث امامان معصوم علیهم‌السلام، از خطا و اشتباه در امان نیست، خواهشمند است، اهل فن و متخصصان، در صورت مشاهده خطا و اشتباه، نویسندگان این مجموعه را از دیدگاه‌های خود بهره‌مند فرمایند.

ای خدای پاک بی‌انبار و یار	دست‌گیر و جرم ما را درگذار
یاد ده ما را سخن‌های رفیق	که تو را رحم آورد آن ای رفیق
هم دعا از تو اجابت هم ز تو	ایمنی از تو مهابت هم ز تو
گر خطا گفتیم اصلاحش تو کن	مصلحتی تو ای تو سلطان سخن

فصل اوّل

بازارِ اِسلامی، بازارِ خوبان

دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- ویژگی‌هایی بازار اسلامی
- اصول حرفه‌ای کسب و کار در بازار اسلامی
- راهکارهای نزدیک شدن به بازار اسلامی

فصل دوم

نِگَاهِیْ مُتَفَاوَت بِه اِقْتِصَاد

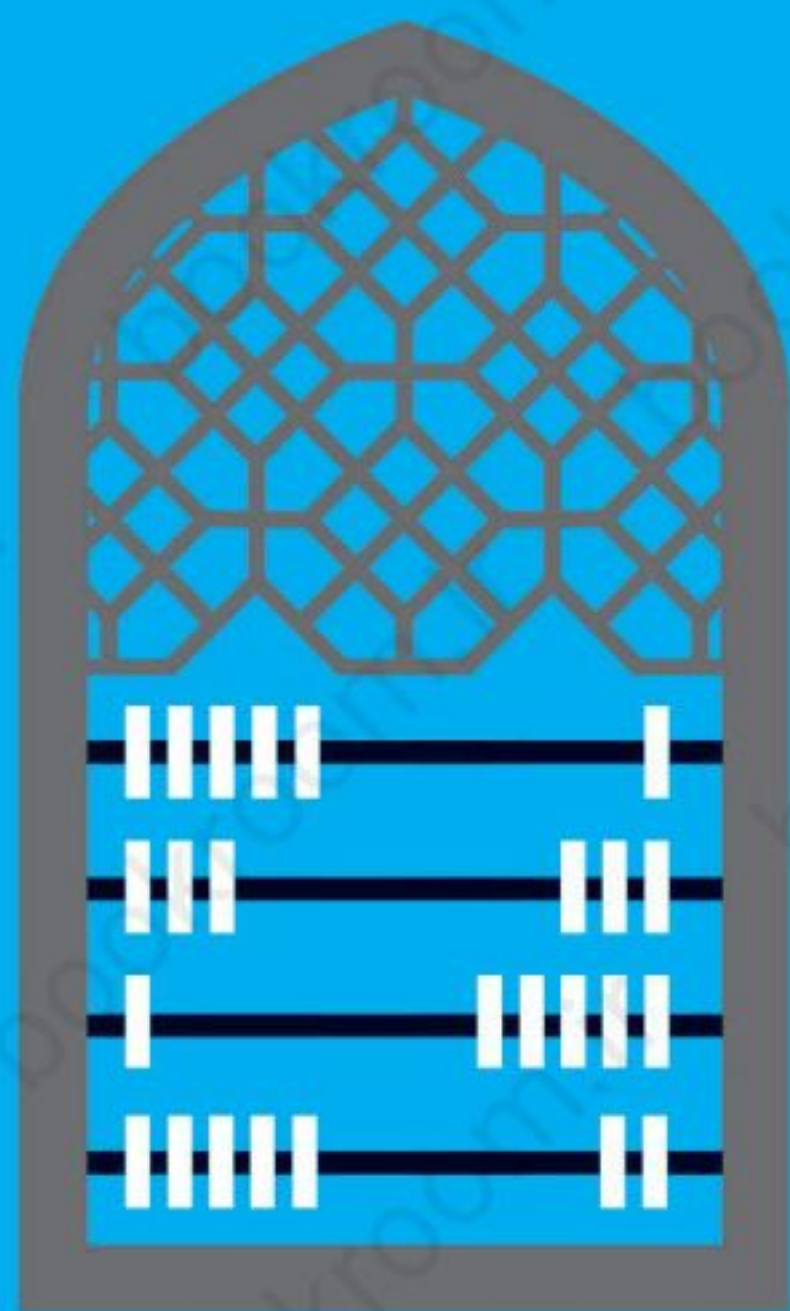
دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- عوامل افزایش روزی و برکت
- تشکر از خدا و گشایش اقتصادی
- فعالیت اقتصادی و عقل معاش
- اهمیت کسب و کار در اسلام

فصل دوم

بازار اخلاق مدار

دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- نکته‌های اخلاقی که در بازار باید رعایت شود.
- آنچه در بازار باید از آن دوری جست.

فصل چهارم

خَرید و فُروِش در بازار

دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- شرایط فروشنده، خریدار و کالا
- نرخ سود حلال و قیمت‌گذاری عادلانه
- انواع خرید و فروش
- خرید و فروش به روش نسیه
- پیش‌خرید و پیش‌فروش کالا
- روش فسخ قرارداد خرید و فروش

فَصْلٌ پَنْجُم

**پیمان‌های اقتصادی
در بازار اسلامی**

دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- مضاربه و سرمایه‌گذاری صحیح
- احکام اجاره، سرقفلی و جعاله
- کاربرد مصالحه در تعامل‌های اقتصادی
- امانت‌داری و مشارکت با دیگران
- دوری از آتش ربا

فصل ششم

**بازار در پرتو
قوانین و مقررات کاربردی**

دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- قوانین کاربردی چک و سفته
- مهم‌ترین قوانین کار و کارگر
- نحوه تنظیم قراردادها و اسناد حقوقی

فصل هفتم

بازار ایّرانی، بازار التهی

دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- خرید و فروش کالای ایرانی
- احکام خمس سرمایه

فَصْلٌ هَاشِمٌ

مهارت‌های کب و کنار

دریچه‌ای به مباحث این فصل:

- مهارت‌های برقراری ارتباط با مشتریان
- مهارت‌های تبلیغات و بازاریابی